

ДО ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ФОНЕТИКИ – ЦИФРОВИЙ ФОРМАТ

Петришак Б.Я.
старший викладач

Як відомо, навчання іноземної мови вимагає формування в учнів та студентів певних компетентностей, серед яких на першому місці стоїть «Лінгвістична компетентність», а саме – оволодіння належною сумою формальних знань і відповідних їм навичок, пов'язаних з різноманітними аспектами мови: лексикою, фонетикою, граматиною. Таким чином, успішне оволодіння мовою означає не лише знання лексики чи вміння правильно будувати речення, але й вироблення та автоматизацію основних навичок правильної вимови та реалізацію їх у стилістично різноманітних мовних ситуаціях. І саме ефективністю вимови значною мірою визначається успіх в оволодінні усним мовленням.

Навчання фонетичного матеріалу охоплює не лише тренування правильної вимови звуків та звукосполучень, а також наголоси та основні інтонаційні моделі мови, що вивчається. Оскільки учні уже володіють звуковими засобами рідної мови, вони автоматично намагаються перенести «чужу» вимову у добре відомі їм зразки «рідної» вимови. А звуки та інтонація іноземної мови, які відтворюються з акцентом, можуть призвести як до спотворення розуміння, так і до спотворення змісту сказаного. Щоб подолати цей ефект трансферу, потрібно скоректувати фонетичні навички учнів, звертаючи особливу увагу на ті елементи вимови, які відсутні в рідній мові. [1, 106]

Сучасні підручники з іноземної мови пропонують різноманітні вправи (або, як сказано у вступі до підручника *DaF kompakt neu A1-B1*, тренувальну програму) для тренування інтонації, вимови, наголосів тощо. Окрім цього, цифрові технології дають нам можливість тренувати вимову за допомогою різних онлайн-платформ, до прикладу: *Sounds of Speech* (тренування звуків німецької мови за допомогою аудіо-, відоезаписів та зображень), *Phonetik Simsalabim Online* (тренувальні вправи та відео різних фонетичних явищ), *Voki* (інструмент для створення фонозаписів), *Aussichten. Phonetiktrainer/Tricks* (пропонуються 17 коротких відео з цікавими «трюками» для тренування вимови), *Voice notebook* (програма для розпізнавання голосу для перетворення мови в текст дає можливість перевірити правильність вимови звуків). При цьому учні та студенти можуть працювати як самостійно, так і під керівництвом вчителя. Розглянемо дещо детальніше деякі з них.

Особливо корисним для студентів буде тренувальна програма «*Sounds of Speech*», яка забезпечує всебічне розуміння того, як формується кожен із звуків мови (німецької, американської англійської, іспанської – нас вибір). Вона включає анімацію, відео та аудіо зразки, які описують основні особливості кожного з приголосних та голосних звуків пропонованих мов.

Фонетичний курс «Phonetik Simalabim Online» складається з 10 уроків, які охоплюють найважливіші фонетичні явища німецької мови. Він дає можливість систематично практикувати вимову, спеціально тренує фонологічне та фонетичне прослуховування (за допомогою контрольованих завдань прослуховування), пропонує безліч аудіозразків, що спонукають до повторення, пояснює важливі фонетичні правила, і показує, як формуються звуки німецької мови та як правильно реалізуються наголоси, мелодія та ритм (за допомогою відеопослідовностей).

Чітка та послідовна структура кожного уроку, а також гумористичний характер ввідних вправ робить роботу над вимовою цікавою для різних вікових груп. Кожен урок містить декілька комплексів завдань (A-H), до яких належать багато різних вправ (a-d). Комплекс завдань A вводить у фонетичну тему уроку за допомогою скетчу (відео). Комплекс завдань B пояснює за допомогою відео, як повинні реалізовуватися певні звуки, наголоси, мелодія та ритм, а також пояснює та тренує необхідні правила. Наступні комплекси завдань пропонують вправи для фонетичного прослуховування, повторення та тренування. Останній набір завдань розглядає фонетичну тему в контексті віршів чи прозових текстів. Онлайн-формат вправ дозволяє з легкістю виконувати вправи повторно, що є необхідним для автоматизації правильної вимови. Автори рекомендують також при виконанні вправ говорити з мімікою, жестами та емоціями і трохи перебільшувати правильну вимову – як це роблять чарівник та клоуни у скетчах, адже доведено, що це може покращити вимову в довгостроковій перспективі. [3]

Ще одним цікавим веб-сервісом є voki.com, який дозволяє записувати голосові повідомлення, створюючи при цьому свої аватари. Таким чином учні можуть начитувати та прослуховувати свої записи, а також надсилати їх для перевірки вчителю. Крім того, для створення фонетичного зразка можна вводити за допомогою клавіатури текст, який буде озвучений вибраною мовою. Цей сервіс можна використовувати як для самостійної роботи над вимовою, так і під контролем вчителя чи викладача.

Корисними та цікавими для всіх, хто хоче покращити свою вимову, будуть короткі відео з поясненнями та деякими «трюками», які пропонує сайт klett-sprachen.de. Вони охоплюють основні фонетичні явища, на які слід звернути особливу увагу при роботі над вимовою німецьких слів та речень.

Вироблення правильної вимови – це складний процес, який вимагає часу та зусиль. Проте, за допомогою цифрових технологій можна зробити його цікавим та легшим.

Список використаних джерел

1. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Підручник /Колектив авторів під кер. проф. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002 – 328с.
2. Aussichten. Phonetiktrainer. Tricks. URL: <https://www.klett-sprachen.de/phonetiktrainer-a1-b1/t-1/9783126762328>

3. Reinke D. Phonetik Simalabim Online. URL: <http://simalabim.reinke-de.de/index.html>
4. Sounds of Speech. URL: <https://soundsofspeech.uiowa.edu/german>
5. Speaking Characters for Education. URL: <https://www.voki.com/>
6. Voice notebook. <https://voicenotebook.com/>